
VÄÄRIN PUKEUTUNUT NAINEN

Naisen pukeutumisen ihanteet 2010-luvun Suomessa kuvituskuvien pohjana

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, kevät 2016

Kaisa Malinen

VISAMÄKI
Muotoilun koulutusohjelma
Vaatetus

Tekijä	Kaisa Malinen	Vuosi 2016
Työn nimi	Väärin pukeutunut nainen	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta: kahden suomalaisen naistenlehden vuosikertojen 2014 pukeutumisohjeisiin kohdistuvasta tutkimuksesta sekä tutkimustuloksen tulkinnan pohjalta luodusta kolmen kuvituskuvan sarjasta ja näiden työstämisen seuraamisesta.

Työn tavoitteena oli tuoda esiin pukeutumisnormeja ja -ihanteita, joita suomalaiset naistenlehdet kohderyhmilleen 2010-luvulla esittävät ja vastaakohtien sekä kuvituksen avulla tuoda näkyväksi kuinka pukeutumisohjeiden ihanteet ovat kapeita. Henkilökohtaisena tavoitteena työssä oli osoittaa ammatillinen osaaminen ja ymmärrys pukeutumisesta kulttuurisena ja sosiaalisena toimintana sekä kyky visuaaliseen ilmaisuun.

Naistenlehtien pukeutumisohjeita tutkittaessa keskitytään sanoihin ja tutkimustulosta tulkitaan sekä analysoidaan yhdestä näkökulmasta diskurssi-analyysia lähestyvällä otteella. Naistenlehtien lisäksi työn lähdeaineistona käytetään pukeutumiskulttuuria, -normeja ja median yhteiskunnallista osuutta käsittelevää kirjallisuutta.

Muotikuvituksen keinoin luotujen kuvituskuvien kautta työn tulos tuodaan näkyväksi ja sillä voidaan osoittaa, että naistenlehtien pukeutumisohjeet ovat kapea-alaisia ja rajoittavia. Kuvitusprosessiin ja työskentelyyn liittyy aina henkilökohtaisuus sekä tulkinnanvaraisuus, joten tutkimustulos ja sen kautta syntyvä tulos väärin pukeutuvasta naisesta ei ole yleispätevä vaan yksilöllinen tulkinta. Laajemman tutkimuksen avulla olisi mahdollista tutkia pukeutumiskulttuuria, -ihanteita ja -normeja kattavammin, mutta opinnäytetyön laajuuden ja tuloksena syntyvien kuvien prosessin huomioon ottaen tämä ei ole tarpeellista.

Avainsanat Pukeutumiskulttuuri, pukeutumisnormit, visuaalinen ilmaisu, kuvitus

Sivut 29 s.

VISAMÄKI
Degree Programme in Design
Clothing

Author	Kaisa Malinen	Year 2016
Subject of Bachelor's thesis	Incorrect way of dressing as a woman	

The thesis includes two parts: a study about dressing norms and guidelines of two Finnish women's magazines in 2014 and an artistic process and interpretation of the study with the result of three illustrations.

The goal of the thesis was to bring out the ideal dressing that Finnish women's magazines display as a norm and with illustrations and antipodes to show how narrow and impersonal the norms are. The personal goal of the thesis was to show the author's professional skills to understand fashion and dressing as a cultural and social act and also to show visual expression skills.

The study of the magazines focus on words of the dressing guidelines and the result is constructed from one perspective with a discourse analysis. The source material of the thesis include the women's magazines but also material concerning the dressing culture and norms and the social perspective of the media.

The result of the study is visualized in ways of fashion illustration. With the illustrations it can be shown that in women's magazines the guidelines and norms of dressing are narrow and restrictive. According to the discourse analysis and illustration the result and the interpretation are personal and individual. A more comprehensive study could make it possible to study the culture, norms and guidelines of dressing but considering the scope of the Bachelor's thesis and artistic nature of the illustrations this is not necessary.

Keywords Culture of dressing, dressing norms, visual expression, illustrations

Pages 29 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Keskeiset lähtökohdat	1
1.2	Ammatillinen osaaminen opinnäytetyössä.....	2
1.3	Ydinkysymykset.....	2
1.4	Lähdeaineisto	3
1.5	Viitekehys.....	4
2	PUKEUTUMINEN KULTTUURISENA TOIMINTANA	6
2.1	Pukeutumismormit ja niiden tarkkailu	6
2.2	Yksilön pukeutuminen kulttuurisena ja sosiaalisena toimintana	7
2.2.1	Pukeutumisen valtapeli.....	9
2.2.2	Seksuaalisuuden korostaminen ja illuusio naisen vallasta	10
3	NAISTENLEHDET TUTKIMUSKENTTÄNÄ	11
3.1	Olivia ja Trendi	13
3.2	Adjektiivit pukeutumisohjeissa	14
3.3	Ihanteet, normit ja rajat	17
3.4	Lähdeaineiston arviointi.....	18
4	AINEISTON ANALYSOINTI JA SOVELTAMINEN	19
4.1	Oikein pukeutuvan naisen konsepti.....	19
4.2	Väärin pukeutuvan naisen konsepti.....	19
4.3	Tutkimuksen visualisointi	20
4.4	Lopulliset kuvituskuvat	20
4.4.1	Huolittelematon	20
4.4.2	Ylitsepursuava	22
4.4.3	Piukka	24
5	POHDINTA.....	26
5.1	Työn tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	26
5.2	Rajaus ja aikataulu	26
5.3	Visualisointiprosessi.....	27
	LÄHTEET	28

1 JOHDANTO

Pukeutuminen kulttuurisena ja sosiaalisena toimintana on kiehtonut minua aina. Pukeutuminen ei ole ainoastaan funktionaalista alastoman ruumiin verhoamista, peittämistä ja lämmittämistä vaan se on myös aktiivista, monin tavoin säädeltyä merkityksellistä toimintaa.

Vaatteisiin ja pukeutumiseen liittyy virallisia koodistoja, mutta myös epävirallisia sääntöjä on paljon. Pukeutumis säännöt ovat vahvassa yhteydessä kulttuuriin, aikaan ja ajan mukaisiin asenteisiin. Pukeutuminen voidaan nähdä valtapelinä, jossa koodit, säännöt, ihanteet ja normit ovat keinoja, joilla yhteiskunta ja kulttuuri kontrolloivat ruumista. Vääränlaiseksi mielletty tai sopimattomaksi koettu pukeutuminen ärsyttää ja herättää paheksuntaa sekä epäluuloa. Pukeutuminen on siis luonteeltaan samanaikaisesti yksilöllistä ja intiimiä sekä julkista ja sosiaalista toimintaa.

Naiset ovat pukeutumisen sekä ulkonäön suhteen olleet erityisen tarkkailun alaisena niin historiassa kuin nykypäivänäkin, ja naisia on pukeutumis sääntöjen avulla pyritty hillitsemään ja kontrolloimaan. Historiassa esimerkkejä pukeutumisen kautta tapahtuvasta kontrolloinnista on paljon, mutta nykypäivänä kontrollointi ei ole niin selkeää.

Opinnäytetyössä Väärin pukeutunut nainen tutkitaan pintapuolisesti naistenlehtien pukeutumisohjeiden ja niistä tulkittavien asenteiden avulla onko suomalaisnaisten pukeutuminen 2010-luvun Suomessa vapautunut täysin vai tapahtuuko kontrollointia edelleen. Opinnäytetyössä tutkimuksellinen osuus toimii pohjana kuvitusprosessille, jonka tuloksena valmistuu kolmen kuvituskuvan sarja, jossa käytetään hyväksi mm. muotikuvituksen ja vaatemalliston esityskuvien visuaalista maailmaa. Kuvitusprosessiin ja työkentelyyn liittyy aina henkilökohtaisuus sekä tulkinnanvaraisuus, joten tutkimustulos ja sen kautta syntyvä tulos väärin pukeutuvasta naisesta ei ole yleispätevä vaan yksilöllinen tulkinta.

1.1 Keskeiset lähtökohdat

Opinnäytetyön lähtökohtana on kiinnostus pukeutumiseen ja sen merkitykseen kulttuurisena yksilöön kohdistuvana säätelynä ja vallankäyttönä. Työn avulla tuodaan muotikuvituksen keinoin esille rajoituksia ja asenteita naisten pukeutumista kohtaan vahvasti vapaaksi miellettyssä 2010-luvun suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tutkimuksellisen osuuden keskeisin lähtökohta on naisten vapaa-ajan pukeutumisen säätelyn ja ”väärin pukeutuvan naisen” konseptien löytäminen pukeutumiseen liitettyjen sanallisten ohjeiden, ihanteiden ja normien avulla suomalaisen pukeutumiskulttuurin kontekstissa. Tutkimuksen tulkinta tehdään näkyväksi muotikuvituksen keinoin. Tulkinnalla halutaan tuoda esille kuinka naistenlehdet eivät tue erilaisia tapoja ilmaista itseään vaan pitäytyvät kapea-alaisesti tietyissä muoteissa.

Pukeutumisohjeita tutkiessa keskitytään sanoihin, kieleen ja niiden tuotamiin seurauksiin ja tulkintoihin kriittisesti suhtautuen. Naistenlehtien pukeutumisohjeiden ollessa merkitysvälitteistä toimintaa opinnäytetyön tutkimuksellisuuden osuus on otteeltaan lähellä diskurssianalyysia, jossa tutkitaan kielen käyttöä ja – painopisteestä riippuen – siihen liittyviä konteksteja, toimintaa, funktioita ja merkitysten tuottamisen tapoja. Diskursseja tutkiessa huomioitavaa on, etteivät ne ole maailmassa tai aineistossa valmiina vaan ne ovat aina tulkintoja, joita tutkija analysoi ja tulkitsee. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Opinnäytetyössä käsittelyssä olevat sanalliset pukeutumisohjeet ovat näin ollen tulkinnan ja analyysin alaisena, jolloin tuloksena on yksi tutkijan tulkinta aiheesta, josta voidaan puhua perustellusti myös monin eri tavoin. Opinnäytetyössä ei siis ole väitöksiä eikä se anna suoria vastauksia ydinkysymyksiin vaan tutkielma toimii yhden diskurssin tulkintana sekä lähteenä kuvitukselle väärin pukeutuneesta naisesta ja sen ympärillä olevista teemoista.

Lisäksi yksi opinnäytetyön keskeisistä lähtökohdista on ammattikorkeakoulun muotoilun koulutusohjelmaan merkityksellisenä osana osoittaa osaaminen ja ymmärrys pukeutumisen käsittelemisestä kulttuurisena ja sosiaalisena toimintana sekä kyky visualisoida vaatetta ja pukeutumista ammatillisin lähtökohdin.

1.2 Ammatillinen osaaminen opinnäytetyössä

Opinnäytetyö tuo esille ammatillista osaamista erityisesti kahdella muotoilun osa-alueella. Kyky käsitellä pukeutumista, tyyliä sekä vaatteita osana kulttuuria, valtarakenteita ja hallitsevaa ilmapiiriä osoittaa ymmärrystä pukeutumisen kulttuuriseen ja syvempään merkitykseen. Vaatteet eivät ole vain yksittäisiä, muusta irrallisia tuotteita vaan tärkeä osa identiteettiä, itseilmaisua ja kulttuuria. Henkilökohtaisten kokemusten mukaan tämä muotoilun sosiaalinen ja kulttuurinen osa-alue sivuutetaan muotoilun opinnoissa herkästi ja siitä syystä se on haluttu nostaa vahvasti esille opinnäytetyössä.

Toiseksi opinnäytetyössä on nähtävissä muotoilijalle tärkeä kuvallinen ilmaisukyky, persoonallinen jälki, vaateen muodon ja tunnelman luominen esityskuvana. Visuaalisen ilmaisukyvyn kehittyminen vaatii vuosien harjoittamista ja prosessi jatkuu koko elämän ajan. Opinnäytetyöhön visuaalisuus on tuotu tukemaan ja ilmaisemaan tutkimuksen tulkintaa sekä osoittamaan muotoilijalle olennaista kykyä tuotteiden ja tunnelman visuaaliseen ilmaisuun.

1.3 Ydinkysymykset

Millainen on väärin pukeutuva nainen 2010-luvun Suomessa?

Nykypäivän Suomi koetaan pukeutumisen suhteen vahvasti vapaana ja yksilöllä rajoittamattomana maana. Pukeutumisen kannalta ei virallisia sääntöjä kuten koulupuvut ole vaan säännöt ja normit ovat enemmän kulttuurisia sopimuksia. Sovittujen normien ja säädösten lisäksi naisten pukeutumista

määrittelevät sosiaalinen ympäristö, mainonnan mielikuvat, median luomat ihanteet sekä vallalla oleva asenneilmapiiri. Väärin pukeutuminen nähdään yleisesti tilanteisiin, tapahtumiin sekä paikkoihin sidottuna asiana, mutta opinnäytetyössä pyritään selvittämään onko suomessa nähtävissä tilanteista tai paikoista riippumatonta, vääränlaiseksi koettua pukeutumista.

Mitä opinnäytetyössä tarkoitetaan oikein ja väärin pukeutuvan naisen konsepteilla?

Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus etsii vastauksia 2010-luvun suomalaisiin naisen pukeutumismormeihin ja siihen miten ihanteellisesti suomalainen nainen pukeutuisi päivittäisessä elämässään. Oikein pukeutuvan naisen konsepti rajautuu näiden normien mukaiseksi, naistenlehtien mielikuvien luomaksi ihannemalliksi ja väärin pukeutuvan naisen konsepti ovat normin ulkopuolelle jäävien mahdollisuuksien summa. Koottaessa jälkimmäisiä konsepteja, joita oletettavasti tulee rakentumaan useampia, pyrkimys on luoda mahdollisimman vastakohtaisia ja kuitenkin realistisia malleja ja näiden pohjalta luodaan opinnäytetyön käytännön osuus eli konseptien visualisointi muotikuvituksen keinoin.

Opinnäytetyössä keskeisiä kysymyksiä ovat myös nämä:

Onko naisten pukeutuminen vapautunut täysin nykypäivän Suomessa?

Pyritäänkö naisia kontrolloimaan pukeutumisohjeiden avulla?

Millaisia asenteita suomalaiset naistenlehdet esittävät naisten pukeutumista kohtaan?

Voiko olla pukeutumisen tulkintaa ilman aikaa ja paikkaa?

Opinnäytetyön tarkoitus ei ole vastata kysymyksiin suoraan vaan tutkielma toimii lähtökohtana kuvitusprosessissa, jonka lopputuloksena on Suomessa vääränlaiseksi miellettyä naisten pukeutumista käsittelevä kolmen kuvituskuvan sarja.

1.4 Lähdeaineisto

Opinnäytetyön lähdeaineisto koostuu kahdesta osasta; naistenlehtien Olivia ja Trendi vuosikertojen 2014 pukeutumisohjeista sekä pukeutumisen kulttuurisia аспекteja ja naiseen kohdistuvaa vallankäyttöä käsittelevästä kirjallisuudesta.

Naistenlehtiä (Olivia, Trendi) ja niistä löytyviä pukeutumisohjeita tutkies opinnäytetyö keskittyy naisten hyväksi ja oikeaksi koettavaa pukeutumista kuvaaviin adjektiiveihin, ei siis kuviin tai muihin sanallisiin ohjeistuksiin. Lehdistä Olivia ja Trendi käydään läpi vuoden 2014 vuosikerrat ja kerätään yhteen kaikki naisten pukeutumista sekä tyyliä kontekstissaan positiivisesti kuvaavia adjektiiveja ja näiden pohjalta pyritään löytämään kehys 2010-luvun ihanteelliselle pukeutumiselle. Oliviaa ja Trendiä ilmestyy kumpaakin vuodessa 12 numeroa ja lehdet käydään läpi opinnäytetyön alkuvaiheessa käyttäen hyväksi Helsingin kaupunginkirjaston palveluja.

Naistenlehtiä koskevan tutkimusaineiston lisäksi opinnäytetyön lähdeaineistona toimii pukeutumisen kulttuurisia ja sosiaalisia аспекteja käsittelevä kirjallisuus. Merkittävimpiä lähdeaineistoja ovat Arja Turusen tutkimus *Hame, housut vai hamehousut!* Vai mikä on tulevaisuutemme? sekä Marjo Kamilan *Katsojana ja katsottuna: opettajan kontrolloitu ulkoasu*. Pukeutumiskulttuurisia aiheita käsittelevien teosten lisäksi lähdeaineistoon kuuluu myös mm. median ja yhteiskunnan luomia paineita käsittelevä *Naisena olemisen taito* (Caitlin Moran 2011).

1.5 Viitekehys

Viitekehys (kuvio 1) ilmentää opinnäytetyön rakennetta ja prosessin etenemistä tutkimuksellisuudesta visualisointiin.

Viitekehyksessä on nähtävissä kohta 'keskustelupalstat', joka karsiutui pois opinnäytetyöstä jo työn alkuvaiheilla. Alkuperäisen suunnitelman mukaisesti olisi oikein ja väärin pukeutuvien naisten konsepteja etsitty tutkien naistenlehtien pukeutumisohjeiden lisäksi useampaa internetin keskustelufoorumia.

Opinnäytetyön teko aloitettiinkin tutustumalla keskustelupalstoihin ja keräämällä pukeutumiseen, tyyliin ja vaatteisiin liittyviä kommentteja, mutta näiden läpi käyminen olikin yllättävän työlästä. Henkilökohtaisesta epäaktiivisuudesta internetin keskustelupalstojen lukijana tai kirjoittajana johtuen keskustelufoorumikulttuuri on itselleni suhteellisen vierasta aktiivisesta internetin käytöstä huolimatta, joten foorumikäyttämiseen tutustuminen ennen aineistonkeruuta olisi ollut tarpeellista. Tutkittavilla foorumeilla myös asiaan kuulumattomien viestien sekä provosoivan ja epäasiallisen käytöksen määrä on huomattava, joten viestiketjujen läpi käyminen oli ajoittain hyvin raskasta ja aikaa vievää. Punnittaessa uudestaan opinnäytetyön tavoitteita, rajausta ja aikataulua oli tulos se, ettei aikaa keskustelufoorumien läpikäymiseen ole.

Huolimatta siitä, että foorumeiden läpikäymiseen olikin jo mennyt useampia työtunteja, joista ei lopullisen työn kannalta ollut varsinaista hyötyä keskustelufoorumeita karsittiin pois opinnäytetyöstä ja tutkimuksellisessa osuudessa pitäydettiin ainoastaan kahden naistenlehden pukeutumisohjeissa. Pukeutumismenot, asenteita ja malleja pohdittiin internetin keskustelupalstojen mielipiteiden sijaan kulttuurisidonnaisesti yleisluontoisesti.

Kuvio 1. Viitekehys.

2 PUKEUTUMINEN KULTTUURISENA TOIMINTANA

Suomen kielessä sanat *vaate*, *vaatteet* ja *puku* viittaavat yksittäisiin vaate- tai kangaskappaleisiin tai niiden kokonaisuuteen kun taas *pukeutuminen* on teko, prosessi ja esine. Turunen esittää tutkimuksessaan, että tutkimuskirjallisuudessa vaatteiden käytön ja pukeutumisen välittämien merkitysten tutkimuksessa englanninkielisen *dress*-käsitteen käyttö on vakiintunut sillä se viittaa samanaikaisesti vaatteisiin esineinä sekä pukeutumiseen tekona. (Barnard 1996, Koskennurmi-Sivonen 2003) (Turunen 2011, 43.) Sanan vakiintumisen ovat vaikuttaneet Joanne B. Eicher sekä Mary Ellen Roach-Higgins (Eicher & Roach-Higgins 1992; Roach-Higgins & Eicher 1995), joiden mukaan pukeutuminen ei rajaudu vain vaatteiden käyttöön vaan pukeutunut ihminen on kokonaishahmo, johon sisältyy kaikki ne tavat, joilla ruumista on muokattu sekä verhottu niin vaattein, asustein kuin koruin. Eicherin ja Roach-Higginsin määritelmän lähtökohtana on pukeutumisen luonne non-verbaalisena viestintänä, jolloin vaatteiden lisäksi on tärkeää huomioida asusteet, korut, kampaukset ja muut tavat, joilla ruumista on muokattu. Turunen mukaan tutkijat Eicher ja Roach-Higgins huomauttavat, että pukeutuminen (*dress*) ei ole sama asia kuin ulkonäkö (*appearance*) ulkonäön kattaessa enemmän kuin pukeutumisen sisältäessään mm. ruumiin muodon, eleet ja ilmeet. (Turunen 2011, 43.)

Opinnäytetyössä ja sen kuvitusprosessissa käytetään samaa lähtökohtaa, koska pukeutumisen ihanteet ja normit koskevat kokonaisuutta eivätkä ainoastaan vaatekappaleita ja sanaa *pukeutuminen* käytettäessä tarkoitetaan toiminnan eli pukeutumisen seurauksena syntyvää kokonaisuutta.

Pukeutumista voidaan yksinkertaisimmillaan tarkastella alastoman ruumiin lämmittämisenä ja peittämisenä. Kehon lämmittäminen on alkukantainen, elossa pysymiseen liittyvä tarve kun taas alastoman kehon peittämisessä on jo vahva kulttuurinen aspekti. Yhteisö ja sen ympärillä vallitseva kulttuuri määrittelevät esimerkiksi kuinka paljon ruumista on soveliaista paljastaa tai peittää. Kulttuurin kehittyessä lisääntyvät myös pukeutumiseen liittyvät säännöt sekä normit ja niiden muokattavuus tapauskohtaisesti. Vallitseva kulttuuri on vahvassa yhteydessä aikaan sekä paikkaan ja myös pukeutuminen on osa tätä kokonaisuutta. Näin ollen pukeutumisen tulkintaakaan ei voi olla ilman aikaa, paikkaa tai kulttuurisidonnaisuutta.

2.1 Pukeutumismormit ja niiden tarkkailu

Suomalaisessa kulttuurissa tarkkaan valvottuja pukeutumisääntöjä on vähän ja niistä suurin osa liittyy työpukeutumiseen, jossa säännöt ovat perusteltuja työn vaatimuksilla kuten hygieniä tai turvallisuus. Työn vaatimilla aspekteilla perusteltuja sääntöjä on kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin työpukeutumiseen liitettyjä normeja ja ihanteita. Tutkimuksessaan Katsojana ja Katsottuna: opettajan kontrolloitu ulkoasu Marjo Kamila paneutuu opettajan rooliin ulkonäön ja pukeutumisen näkökulmasta. Opettajan ammatti on hyvä esimerkki työstä, jossa ulkonäöllä tai pukeutumisella ei ole ammatin harjoittamisessa merkitystä, mutta jota kontrolloidaan ja valvotaan tarkkaan ulkopuolisten ihmisten toimesta. Huomattavaa on

myös, että opettajan ulkonäköä tarkkailevat ovat opetettavia useammin muut opettajat sekä opetettavien vanhemmat. (Kamila 2012, 150.)

Ulkonäköä ja pukeutumista tarkkaillaan koko ajan myös työmaailman ulkopuolella. Henkilökohtaisten havaintojen pohjalta on todettava pukeutumiseen kohdistuvan tarkkailun ja sen kautta tapahtuvan tuomitsemisen olevan usein huomaamattomia ja kaikilta osapuolilta tiedostamattomia tapahtumia. Tarkkailija tekee tarkkailtavan ulkonäöstä päätelmän ja jos päätelmän lopputuloksessa kokee tämän olevan vallitsevaan tilanteeseen tai kontekstiin väärin pukeutunut voi asenne henkilöä kohtaan muuttua verrattaessa tilanteeseen, jossa tarkkailtava olisi tarkkailijan mielestä pukeutunut oikein. Tarkkailtavalle ulkonäön tuomitseminen näyttäytyy herkästi ulkonäköön liittymättömien asioiden kuten kykyjen tai älykkyyden aliarviointina ja näin saattaa tuottaa epävarmuutta omia taitoja kohtaan.

Omaehtoisten kokemusten perusteella edellä kuvatus kaltaista tarkkailua ja tuomitsemista tapahtuu erityisen helposti kun kyseessä on selkeästi määritettyjä ihmisryhmiä (harraste-, ammatti-, yhdistys- tai muita ihmisryhmiä), joiden sisällä toimivat yksilöt ovat tottuneet ryhmän pukeutumismormeihin. Vaikka uusi, ryhmän ulkonäkönormeista poikkeava henkilö osoittaisi omaavansa ryhmään kuuluvia taitoja tai tietoja, ei häneen välttämättä suhtauduta lähtökohtaisesti yhtä vakavasti kuin uuteen pukeutumismormeja noudattavaan henkilöön. Pukeutumismormeja noudattamattomalla henkilöllä on näin ollen suurempi työ todistaa taitonsa kuin henkilöllä, joka pukeutuu normien mukaisesti ja saa sillä osakseen ryhmän hyväksynnän.

Vahvimmat kulttuuriset pukeutumismormit ja -rajat liittyvät alastoman ruumiin peittämiseen ja sen tuomaan häveliäisyyteen. Ruumiin peittämisen sekä paljastamisen rajat ovat kulttuurista ja ympäristöstä riippuvaisia. Suomessa suuret lämpötilavaihtelut vaikuttavat pukeutumiseen luonnollisesti käytännöllisyyden näkökulmasta, mutta omaehtoisten havaintojen pohjalta myös pukeutumismormit ovat vuodenajoille alisteisia. Heinäkuun kesähelteillä naisen on yleisesti hyväksyttävämpää pukeutua kevyeen, ohueen ja lyhyeen mekkoon jopa virallisemmissa juhlissa kuten häissä tai valmistujaisissa, mutta talviaikaan samankaltaisessa tilaisuudessa kevyeen, ohueen ja lyhyeen mekkoon pukeutunut nainen saa osakseen kummastelevia katseita. Reaktio selittyy nimenomaisesti vuodenajalla, ulkona vallitsevalla lämpötilalla ja siihen totutuilla käyttäytymismalleilla, joiden kautta ihmisillä on norminsa ja rajansa. Pieneen mekkoon talviaikaan pukeutuva nainen rikkoo siis normeja ja paljastaa vartaloon liikaa huolimatta siitä että näin asian kokevat voivat paljastavat omaa ruumistaan keksisin yhtä paljon pitämättä sitä sopimattomana.

2.2 Yksilön pukeutuminen kulttuurisena ja sosiaalisena toimintana

Pukeutuminen on vahva ja tärkeä osa yksilön identiteetin rakentumisesta sekä vahvistamisesta. Vaatteilla, pukeutumisella ja ulkonäöllä on mahdollista viestiä tietoisesti mm. omia arvojaan sekä asenteitaan, mutta myös tiedostamatonta ulkonäön kautta tapahtuvaa viestintää tapahtuu. (Uotila 1994, xi.)

Huomattavinta pukeutumisen kautta tapahtuvaa viestintää on nähtävissä nuorten keskuudessa sillä pukeutuminen liittyy nuoren identiteetin rakentamiseen, jossa kehitysteorioiden mukaan on kysymys minäkäsityksen jatkuvuudesta. (Ruohonen 2001, 49-50.) Nuorena yksilö on altis vaikutteille ja roolimallit, ihanteet sekä omat että muiden asenteet ovat merkityksellinen osa kasvamista ja identiteetin rakentamisessa. Tämä näkyy myös pukeutumisessa, jonka kautta yksilö osoittaa ulkopuoliselle maailmalle millaisena haluaa itsensä nähtävän.

Henkilökohtaisten havaintojen perusteella aikuistuesssa ihmisen keinot pukeutumisen kautta tapahtuvaan viestintään monesti muuttuvat ja usein ovat huomaamattomampia, mutta pohjimmiltaan viestinnän tarpeet ja motiivit eivät muutu. Omakohtaisiin havaintoihini pohjautuen väitän, että aikuinenkin haluaa usein teini-ikäisen tavoin osoittaa kuuluvuutensa ihmisryhmiin, mutta keinot ovat hienovaraisempia ja ryhmiä on helposti useampia sosiaalisten kenttien laajentuessa iän myötä. Aikuinenkin hakee ulkoisella olemuksellaan hyväksyntää ympärillä olevilta ihmisiltä, osoittaa elämänarvojaan, luo ulkopuolisille mielikuvia itsestään, tietoisesti ärsyttää tai provosoi sekä osoittaa kiinnostuksenkohteitaan. Myös ihminen, joka pukeutumisellaan haluaa osoittaa ettei ole kiinnostunut ulkonäöstä, vaatteista tai niihin liittyvistä asioista viestii tätä usein nimenomaisesti pukeutumisellaan. Valitessaan vaatekappaleita ihminen voi miettiä ominaisuuksia ja piirteitä, joita hän vaatteillaan haluaa viestiä. (Kaiser 1990, 229.) Pukeutumisella luomme pukeutumiskuvia, joilla saatamme ilmaista itsestämme asioita, joita emme ehkä koskaan ilmaisisi kirjallisesti tai suullisesti. Pukeutumiskuvalla tarkoitetaan kulttuuri- filosofisesti ymmärrettyä kompleksista merkityskokonaisuutta, joka sisältää ulkoisen ja sisäisen merkityskokonaisuuden. (Uotila 1994, 5.)

Usein yhden tai useamman yhdistävän tekijän rajoittamiin ihmisryhmiin kuuluvat yksilöt kuten samankaltaista musiikkia tai yhtyeitä kuuntelevat, saman alan opiskelijat, muodista kiinnostuneet, eri urheilulajien harrastajat tai poliittisiin ryhmiin kuuluvat yksilöt ovat herkempiä lukemaan toistensa pukeutumisen kautta esiin tulevia viestejä. Huomion olen tehnyt kuuluesani jo vuosia moniin edellä mainittujen kaltaisiin ihmisryhmiin, joissa olen tarkkaillut pukeutumiskulttuureita ja asenteita myös toisia ryhmiä kohtaan. Ryhmän ulkopuoliset eivät välttämättä osaa lukea ryhmän sisäisiä viestejä vaan näkevät ne merkityksettöminä ja yleistävätkin herkästi ryhmän jäsenet yhdenlaisiksi. Omakohtaisena esimerkkinä raskaan musiikin kuuntelijoiden keskuudessa pukeutumisen kautta on mahdollista ilmaista minkä alalajin ystävä on kun ulkopuoliselle kaikki raskaan musiikin kuuntelijat näyttävät herkästi samankaltaisilta ”synkiltä hevimöröiltä”. Pukeutumisellaan yksilö voi myös tuoda esille asenteitaan tai viestiä esimerkiksi seksuaalisuudestaan kuten asexuaalit tekevät pukiessaan oikean käden sormeensa mustan sormuksen (Karttunen 2015.). Nämäkin viestit ovat ryhmän ulkopuolisille helposti huomaamattomia ja tuntemattomia.

2.2.1 Pukeutumisen valtapeli

Arkinenkaan pukeutuminen ei ole neutraalia toimintaa vaan kulttuurisesti ja sosiaalisesti säädeltyä ja merkityksellistä toimintaa, joka voidaan koodien, sääntöjen, normien ja ihanteiden kautta nähdä valtapelinä, jossa yhteiskunta ja kulttuuri kontrolloivat yksilön ruumista. Pukeutumisessa on viime kädessä kyse vallankäytöstä, jota koskeva neuvottelu käydään yksilön ruumista koskien tämän intiimissä ympäristössä. (Turunen 2011, 23.) Pukeutuminen on siis samanaikaisesti intiimiä sekä julkista toimintaa.

Historiassa vaatteita ja pukeutumista on käytetty naisiin kohdistuvan vallankäytön välineenä. 1600- ja 1700-luvuilla vallalla olleiden ylellisyyslakien avulla ylemmät säädyt ovat ylläpitäneet säätyrajoja; palvelijoiden pukeutumista rajoittamalla on vähennetty painetta palkkojen nostamiseen ja uskonnolliset johtajat pyrkivät rajoittamaan maallista koristautumisen halua sekä seksuaalisuuden ilmaisua ja ihmisten tuloja on ohjattu verotukseen henkilökohtaisen kulutuksen sijaan. Ylellisyyslakien rangaistukset kohdistuivat lähes yksinomaan naisten pukeutumiseen, mikä viittaa miesten haluun rajoittaa naisten pukeutumista ja kulutuskäyttäytymistä. (Turunen 2011, 24.)

Nykypäivän Suomessa ei pukeutumista rajoiteta lakien avulla vaan havaintojeni mukaan kontrollointi tapahtuu muilla keinoilla. Naisten muoti, pukeutuminen ja tyyli ovat mukana jokapäiväisessä elämässä vaikka siitä ei erityisesti olisi kiinnostunutkaan. Sosiaalinen media, ulkonäköön ja tyyliin keskittyvät televisio-ohjelmat, naistenlehdet sekä blogit ovat täynnä muotia sekä pukeutumista ja objektiivisesti tarkasteltuna kaikissa näissä naiskuva on melko geneerinen. Erityisesti mainonta televisiossa, internetissä, lehdissä ja kadunvarsissa antaa jatkuvasti ihmisille alitajuisia viestejä siitä millaiselta on näytettävä, jotta on kaunis, oikeanlainen ja hyväksyttävä. Nämä viestit palvelevat kulutuskulttuuria, jossa kuluttaminen nähdään välttämättömänä osana yhteiskunnan toimivuutta. Siinä missä historian ylellisyyslakien kontrollointi keskittyi henkilökohtaisen kulutuksen vähentämiseen, väitän nykyisen järjestelmän tekevän kaikkensa lisätäksseen sitä. Mainonnalla, markkinoinnilla ja median tuottamalla naiskuvalla on kuitenkin vakavia ja haitallisia vaikutuksia yksilöihin, joista erityisesti nuoret naiset ovat tulilinjalla. Mainonnan ja markkinoinnin sukupuolisteereotypiat jarruttavat myös tasa-arvoa ja ne ovat yksi monista tekijöistä, joilla on suuri vaikutus pyrkimykseen tehdä yhteiskunnistamme tasa-arvoisempia. Vaikutus on kuitenkin usein voimakkaampi, koska harva tiedostaa kuinka paljon meitä jatkuvasti ympäröivät kuvat vaikuttavat meihin. (Svensson 2008.)

Nykypäivän kontrollointi tapahtuu siis vahvasti markkinoinnin ja median toimesta historian lakien sijaan. Havaintoihini pohjautuen väitän, että ruohonjuuritasolla kontrollointia palvelevat mediasta vaikutteita saaneet ja mielipiteitä muodostaneet ihmiset harrastajabloggareista yksityishenkilöihin. Tämä taas palvelee suuria yrityksiä ja globaalia markkinataloutta, joka kontrollillaan saa yksilöiden kulutuksen lisääntymään. Yksittäisellä ihmisellä on suuri, monesti tiedostamatonkin vastuu pukeutumisen kautta tapahtuvassa kontrolloinnissa ja tämän vuoksi medialukutaito on tärkeää.

Median vaikutuksen pukeutumista koskevissa asenteissa huomaa hyvin esimerkiksi internetin keskustelupalstoja tai blogeja tarkasteltaessa.

Opinnäytetyöstä lopulta pois jääneitä keskustelupalstoja tutkiessani tuli vastaan monia kommentteja, joita saattoi vahvasti tulkita median ja mainonnan vaikutuksen alaisiksi. Esimerkkinä Vauva.fi-keskustelupalstan ketjussa ”Ulkonäkö ja tyyli kertoo yhteiskuntaluokan” nimimerkki Vierailija (41/213) kirjoittaa: ”Merkkivaatteet kertoo nuorekkuudesta ja hyvästä mausta. Ei se mahdotonta ole kenellekään. Sellainen homssuinen ajattelijoiden tyyli on kyllä kamala pohjanoteeraus.” Saman foorumin keskusteluketjussa ”Millainen vaate tai tyyli naisella kamalin?” Vierailija viestissä 17/56 kirjoittaa ”Sellanen eläintarha-, hevostalli-, maatilatyöntekijän, pph:n ym. peruslook eli ei meikkiä, hiukset maantiensävyiset ja aina laittamatta, vaatetus hankittu jostain halpamarketeista ja partiokaupoista ja siinä tärkeintä on neutraalit sävyt ja käytännöllisyys.” ja viestissä 31/56 kirjoitetaan ”Sellainen että yrittää näyttää miehekkäältä. Tarkoitan sellaista ”rekkalesbo” tyyliä. Musta naiset on kauniita, miksi pitää tieteen tahtoen yrittää näyttää vähemmän kauniin sukupuolen edustajalta?” Kaikissa näissä viesteissä taustalla tuntuu olevan ajatus siitä, että oikein, hyväksyttävästi ja normien mukaan pukeutuva nainen pukeutuu siististi, kalliisiin tai kalliin oloisiin, naisellisiin vaatteisiin ja kiinnittää huomiota myös siihen, että hiukset on laitettu kauniisti ja kasvoilla sopivasti meikkiä. Meikittömyys kuten myös liiallinen meikki nousi useissa keskusteluissa esille vääränlaisena ratkaisuna. Monissa keskusteluissa myös vaatetuksen niukkuutta painoksuttiin erityisesti jos puhe oli isokokoisemmista naisista.

Keskustelupalstoilla anonyymeja kirjoittajia on useita ja tästä syystä myös mielipiteet ovat räikeitä ja moninaisia verrattaessa lifestyle- ja muotiblogeihin, joiden kirjoittajat monesti toimivat omalla nimellään ja edustavat näkyvästi itseään. Blogeissa ei törmää keskustelupalstojen tavoin ilkeilläkin tavoilla kirjoitettuihin mielipiteisiin, mutta havaintojeni mukaan monet suomalaiset bloggarit ylläpitävät ja vahvistavat median rakentamaa stereotyyppistä naiskuvaa ja ”oikeanlaisen” pukeutumisen mallia toistamalla ja esittelemällä vain tyylejä, jotka sopivat normiin ja muotteihin.

Pukeutumisen valtapeliä pyörittää historian ylellisyyslakien sijaan media ja mainonta, jotka tuntuvat saaneen ihmiset huomaamattaan mukaan tukemaan ja vahvistamaan omia tarkoituksiaan. Ympärillämme olevat kuvat vaikuttavat meihin huomaamattamme ja vaikuttavat mielipiteisiimme ja arvoihimme, joita siirrämme eteenpäin muihin. (Svensson 2008.)

2.2.2 Seksuaalisuuden korostaminen ja illuusio naisen vallasta

Pukeutumisella on erityisesti työelämässä mahdollista tietoisesti käyttää valtaa ja nostaa statustaan sukupuolesta riippumatta. Lähes poikkeuksetta tämä kuitenkin tarkoittaa naisten kohdalla joko maskuliinisuuden tai seksuaalisuuden korostamista.

Teoksessaan Naisena olemisen taito kolumnisti ja mediapersoona Caitlin Moran summaa myös pukeutumisen valtapelissäkin pätevän asian: ”Tässä on päätelmäni: kaikki valta ja raha ovat yhä miehillä. Miehillä on kuitenkin

kin yksi heikko kohta – seksikkäät naiset. Mitä siitä, että pitää saada miehet kuumiksi, jotta itse saa rahaa ja valtaa. Sopiihan se. Niinhän sitä businessistä pyöritetään.” (Moran 2011, 273.)

Näin ollen nainen, joka päättää käyttää valtaansa pukeutumalla seksikkäästi mielestäni vain toisintaa naisia kohtaan tapahtuvaa vallankäyttöä. Naisten tulisi pyrkiä tasa-arvoiseen asemaan osoittamalla taitonsa, älykyytensä ja kykynsä seksikkään pukeutumisen ja usein tähän liittyvän alentumisen sijaan. Kyseinen ilmiö on havaintojeni mukaan huomattava erityisesti työelämässä ja muissa tilanteissa, joissa valta on edelleen miehillä. Seksuaalisuuden korostaminen tai seksikkäästi pukeutuminen itsessään ei ole ongelma vaan problematiikka syntyy kun nainen käyttää näitä keinoja ollessaan epävarma tai kun ei luota omiin kykyihinsä. Kuten Moran kirjoittaa, seksikkäät naiset ovat miesten heikko kohta, mutta vain kun he kokevat seksikkään naisen olevan heitä älyllisesti alemmalla tasolla. Voi siis tehdä päätelmän, että älykäs, omiin kykyihinsä ja taitoihinsa luottava seksikäs nainen on puolestaan pelottava, koska tällainen nainen on tasa-arvoisessa asemassa miesten kanssa ja ennen kaikkea rikkoo normeja.

Mielestäni tasa-arvoisessa ja ideaalissa yhteiskunnassa naisilla ei olisi mahdollisuutta käyttää seksuaalisuutta korostavaa pukeutumista hämäys- tai valtakeinona vaan heihin suhtauduttaisiin tasa-arvoisesti heidän älynsä, kykynsä ja taitojensa mukaisesti pukeutumisesta ja ulkonäöstä riippumatta. Tällaisessa tilanteessa naisten olisi pakko ryhtyä miesten tavoin tuomaan omia kykyjään esille eikä mahdollisuutta seksikkyuden kautta tapahtuvaan alistumiseen olisi.

3 NAISTENLEHDET TUTKIMUSKENTTÄNÄ

Naistenlehdet Olivia ja Trendi edustavat 2010-luvun lifestyle-naistenlehtiä, joissa tyyllillä ja kauneudella on oma, suhteellisen suuri osuutensa. Opinnäytetyön materiaaliksi lehdet valikoituivat kohderyhmien ja erilaisten lähestymistapojensa johdosta. Tuloksessa on nähtävissä Olivian ja Trendin vuonna 2014 yleisimmin tyyliä ja vaatekokonaisuutta kuvailevat adjektiivit ja näiden pohjalta on mahdollista luoda tulkinta naistenlehtien luomien normien ja ihanteiden mukaisesta pukeutumistyylistä.

Opinnäytetyössä lähdeaineisto kerättiin vuoden 2014 vuosikerroista keskittyen tyyli- ja pukeutumisohjeisiin, joiden painotus on vaatteissa. Pukeutumisohjeista adjektiiveja kerätessä jätettiin pois yksittäisten vaatekappaleiden materiaalia, tuntua, väriä tai muuta konkreettista ominaisuutta kuvailevat adjektiivit. Tyyliä ja tunnelmaa kuvailevat sanat niin kokonaisuudesta kuin yksittäisistä vaatekappaleista puhuttaessa kerättiin ylös. Esimerkiksi Olivian numerossa 1/2014 sivun 59 ohje kuuluu ”Maata viistävät housut ovat bleiserityylin muotiuskottava vahvistus”. (kuva 1) Ohjeesta tutkimukseen on otettu adjektiivi *muotiuskottava*, mutta *maata viistävä* on jätetty pois sanojen kuvaillessa housujen konkreettista ominaisuutta.

Lähdeaineistona käytettiin vain ohjeita, joissa käsiteltiin pukeutumista yleismaailmallisesti eikä esimerkiksi tietyn julkisuuden henkilön tyylin kautta kuten ”Yhdistä t-paita cocktailkelpoiseen asuun niin kuin muotitoi-

mittaja Taylor Tomasi Hill." (Olivia 4/14.) Selkeiden pukeutumista koskevien artikkeleiden (kuva 2) lisäksi lehdissä on ohjeita sisältäviä mainoksen kaltaisia muotikuvia, joissa pukeutumisohjeen lisäksi kerrotaan tuotteen merkki sekä hinta (kuva 1). Kummankin kaltaiset ohjeet huomioitiin aineistokeruuta tehdessä.

Kuva 1. Pukeutumisohje Olivia-lehden numerosta 1/14. Sivun teksti: *Maata viistävät housut ovat bleiserityylin muotiuskottava vahvistus. Vaaleanpunainen bleiseri 99,95 e, Selected Femme. Paitapusero 152,80 e, Boss. Luumunpunainen neulejakku 60 e, Weekday. Tummansiniset housut 480 e, Samuji. Violetit nilkkurit 390 e, Minna Parikka.*

Kuva 2. Yksittäinen pukeutumisohje koko sivun kokoisesta pukeutumisohjeartikkelista. (Trendi 8/14.)

3.1 Olivia ja Trendi

”Olivia on koulutettujen kaupunkilaisten 30+-naisten suorapuheinen lehti. Nämä sekä-että-naiset yhdistelevät elämässään ristiriitaisilta näyttäviä asioita: ura ja äitiys, valta ja viehätysvoima, eettisyys ja materialismi.” (Aller Media 2015.) Lehti on Aller Median julkaisu, jolla on 95 000 lukijaa. Näistä naisia on 96 % ja lukijoiden keskimääräinen ikä on 38 vuotta. (Olivia-profiilikortti 2014.) Olivia-lehden julkaiseminen on lopetettu vuonna 2015. (Journalisti 2015.)

”Trendi on muodin ja lifestylen luottobrändi, joka kattaa kaikki lukijoilleen tärkeät aiheet: muoti, kauneus, hyvinvointi, suhteet ja ilmiöt. -- Trendi opastaa lukijoitaan valinnoissa ja antaa inspiraatiota shoppailuun. -- Kohderyhmä: 25–39-vuotias aktiivisesti muotiin ja kauneuteen kuluttava nainen.” Trendi on A-lehtien julkaisu, joka on perustettu vuonna 1898, jonka lukijamäärä on 111 000. (A-lehdet 2015.)

3.2 Adjektiivit pukeutumisohjeissa

Olivia-lehden vuoden 2014 vuosikerrassa (12 lehteä) pukeutumisohjeissa asukokonaisuuksia ja tyyliä määritteleviä adjektiiveja oli yhteensä 79 kpl. Trendin 2014 vuosikerran adjektiivimäärä oli 56 kpl.

Osa adjektiiveista on mainittu lehdissä vain yhden kerran koko vuoden aikana, osa useammin. Alle on listattu kaikki 2014 vuosikerroissa esiintyneet adjektiivit ja ne on eroteltu |-merkillä. (Taulukko 1 ja Taulukko 2) Taulukoiden ensimmäisen sarakkeen numero kertoo kuinka useasti jokainen, yksittäinen toisen sarakkeen |-merkillä eroteltu sana on vuosikerrassa mainittu.

Esimerkki: Sanat 'hienostunut' ja 'rento' on kumpikin mainittu vuoden aikana Olivian eri numeroissa kymmenen kertaa.

OLIVIA

10	Hienostunut Rento
7	Raikas Simppeli
5	Huoleton Klassinen Sporttinen Tyylikäs
4	Elegantti Selkeä
3	Boheemi Katu-uskottava Pelkistetty Skarppi Yksinkertainen
2	Ajaton Freesi Hempeä Hillitty Juhlava Keveä Kevyt Käytännöllinen Moderni Näyttävä Rouhea Trendikäs Vaivaton Ylellinen
1	Arkinen Asiallinen Cocktailkelpoinen Graafinen Harmoninen Helppo Hento Herkkä Hohdoka Huoliteltu Iisi Ikoninen Kapinallinen Keimaileva Kepeä Kiinnostava Korea Kuriton Käyttökelpoinen Lempä Letkeä Maanläheinen Minimalistinen Muotiuskottava Pehmeä Punkahtava Reipas Rennon naisellinen Rohkea Romanttinen Rungas Ryhdikäs Selkeälinjainen Siro Suloinen Sävyttävä Sökö Urheilullinen Vahva Vaivattoman tyylikäs Varma Veistoksellinen Veistosmainen Vieheä Viileä Viimeistely Viktoriaaninen Villi Yltäkyläinen Överi

Taulukko 1. Olivian 2014 vuosikerran pukeutumisohjeissa esiintyneet adjektiivit.

TRENDI

11	Raikas
10	Skarppi
8	Hienostunut
7	Tyylikäs
6	Naisellinen
5	Simppeli
4	Näyttävä Rento
3	Huoleton Juhlava Klassinen Ryhdikäs Ylellinen
2	Ajankohtainen Boheemi Hempeä Hillitty Letkeä Runollinen
1	Aistikas Ajaton Asiallinen Dramaattinen Eksoottinen Elegantti Eteerinen Harkittu Hauska Helppo Hemaiseva Hento Huolitellun oloinen Jämäkkä Katu-uskottava Kaunis Kepeä Kesy Käytännöllinen Lennokas Miehekäs Minimalistinen Moderni Mutkaton Perinteinen Pramea Rauhallinen Rungas Selkeä Sensuelli Sopivasti rehevä Sopusuhtainen Särmikäs Vahva Vaivaton Virtaviivainen Vähäeleisen ylellinen

Taulukko 2. Trendin 2014 vuosikerran pukeutumisohjeissa esiintyneet adjektiivit.

Useat adjektiiveista ovat synonyymeja toisilleen ja tästä syystä samaa tarkoittavat sanat on kerätty yhteen tuloksen havainnollistamisen selventämiseksi. Alla olevat taulukot (Taulukko 3 ja Taulukko 4) ovat periaatteeltaan samankaltaisia kuin taulukot 1. ja 2., mutta synonyymisanat on kerätty yhteen ja eroteltu pilkuilla. Kuten taulukoissa 1. ja 2., myös taulukoissa 3. ja 4. on lehdissä saman mainintamäärän saaneet sanat tai sanaryypäät eroteltu |-merkillä.

OLIVIA

16	Elegantti, hienostunut, ylellinen
14	Minimalistinen, yksinkertainen, simppele, pelkistetty
12	Rento, letkeä, rennon naisellinen
9	Freesi, raikas
7	Ajaton, Klassinen Helppo, lisi, Huoleton
6	Graafinen, selkeä, selkeälinjainen Hempeä, hento, herkkä, lempeä, romanttinen Sporttinen, urheilullinen
5	Kepeä, keveä, kevyt Tyylikäs
4	Kuriton, punkahtava, villi, kapinallinen Näyttävä, säväyttävä, korea
3	Boheemi Katu-uskottava Käyttökelpoinen, käytännöllinen Muotiuskottava, trendikäs Skarppi Suloinen, söpö, viehkeä Vaivaton, vaivattoman tyylikäs
2	Hillitty Huoliteltu, viimeistelty Juhlava Moderni Rouhea Runsas, yltäkyläinen Vahva, varma Veistoksellinen, veistosmainen
1	Arkinen Asiallinen Cocktailkelpoinen Harmoninen Hohdoka Ikoninen Keimaileva Kiinnostava Maanläheinen Pehmeä Reipas Rohkea Ryhdikäs Siro Viileä Viktoriaaninen Överi

Taulukko 3. Olivian 2014 vuosikerran pukeutumisohjeissa esiintyneet adjektiivit.

TRENDI

13	Elegantti, hienostunut, ylellinen, vähäeleisen ylellinen
11	Huolitellun oloinen, Skarppi Raikas
7	Tyylikäs
6	Dramaattinen, Näyttävä, pramea Helppo, huoleton, vaivaton, mutkaton Minimalistinen, simppele Naisellinen Rento, letkeä
5	Hempeä, Hento, Runollinen
4	Ajaton, Klassinen Jämäkkä, ryhdikäs
3	Juhlava
2	Aistikas, sensuelli Ajankohtainen Boheemi Eteerinen, rauhallinen Hillitty Runsas, sopivan rehevä
1	Asiallinen Eksoottinen Harkittu Hauska Hemaieva Katu-uskottava Kainis Kepeä Kesy Käytännöllinen Lennoka Miehekäs Moderni Perinteinen Selkeä Sopusuhtainen Särmiäs Vahva Virtaviivainen

Taulukko 4. Trendin 2014 vuosikerran pukeutumisohjeissa esiintyneet adjektiivit.

Kummankin lehden mainituimpiin asukokonaisuuksia ja tyyliä kuvaaviin adjektiiveihin kuuluvat sanat elegantti, hienostunut sekä ylellinen. Adjektiiveja tarkasteltaessa Oliivissa toiseksi eniten vahvimiksi ominaisuuksiksi nousee minimalistisuus ja yksinkertaisuus (mainittu 14 kertaa) kun Trendissä painottuu skarppisuus sekä raikkaus (mainittu 11 kertaa).

Olivian toiseksi useimmiten mainitut sanat minimalistinen sekä simppele esiintyvät Trendissä ainoastaan kuusi kertaa koko vuoden aikana ja Tren-

din käytetyimpiin adjektiiveihin kuuluva skarppi on Oliviassa mainittu vain kolmesti.

Myös ero adjektiivien rento, letkeä sekä rennon naisellinen mainintamäärä on lehdissä huomattava. Oliviassa sanat on mainittu 12 kertaa kun Trendissä ne on mainittu ainoastaan kuusi kertaa.

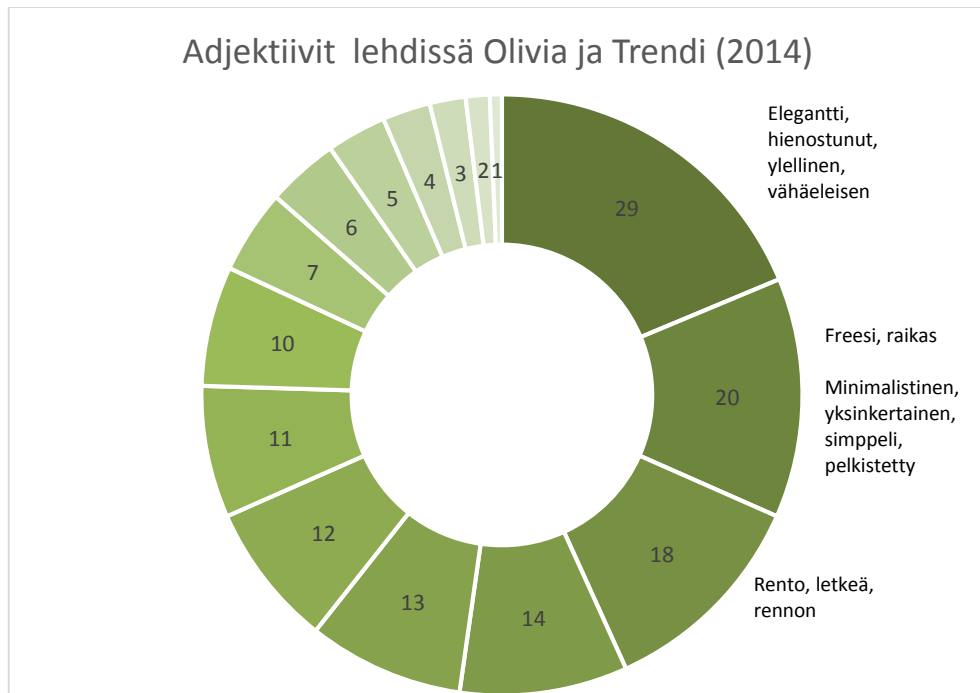
Suuri ero käytetyimpien adjektiivien esiintymismäärässä selittyy osittain lehtien erilaisista tavoista käyttää kuvaavia adjektiiveja pukeutumisohjeissaan. Määrällisesti ero on huomattava, Oliviassa kuvailevia adjektiiveja on vuoden 2014 lehdissä huomattavasti enemmän (79 kpl) kuin Trendissä (56 kpl). Huomattavaa on myös lehtien eri kohderyhmät.

Opinnäytetyötä tehtäessä lehtien eroja kiinnostavampaa on kuitenkin niiden yhdistäminen ja tuloksen tarkasteleminen kokonaisuutena. Näin on yksinkertaisinta tarkastella kahden naistenlehden antamaa mielikuvaa oikeanlaisesta pukeutumisesta. Taulukossa 5. on nähtävissä Olivian ja Trendin vuoden 2014 mainitut adjektiivit yhdisteltyinä synonyymein.

OLIVIA JA TRENDI

29	Elegantti, hienostunut, ylellinen, vähäeleisen ylellinen
20	Freesi, raikas Minimalistinen, yksinkertainen, simppele, pelkistetty
18	Rento, letkeä, rennon naisellinen
14	Skarppi, huolitellun oloinen
13	Helppo, iisi, huoleton, vaivaton, mutkaton
12	Tyylikäs
11	Ajaton, klassinen Hempeä, hento, herkkä, lempeä, romanttinen, runollinen
10	Näyttävä, säväyttävä, korea, dramaattinen, pramea
7	Graafinen, selkeä, selkeälinjainen
6	Kepeä, keveä, kevyt Naisellinen Sporttinen, urheilullinen
5	Boheemi Juhlava Ryhdikäs, jämäkkä
4	Hillitty Katu-uskottava Kuriton, punkahtava, villi, kapinallinen Käyttökelpoinen, käytännöllinen Runsas, yltäkylläinen, sopivasti rehevä
3	Moderni Muotiuskottava, trendikäs Suloinen, söpö, viehkeä Vahva, varma Vaivaton, vaivattoman tyylikäs
2	Aistikas, sensuelli Ajankohtainen Asiallinen Eteerinen, rauhallinen Huoliteltu, viimeistelty Keimaileva, hemaiseva Rouhea Veistoksellinen, veistosmainen
1	Arkinen Coctailkelpoinen Eksoottinen Harkittu Harmoninen Hauska Hohdokas Ikoninen Kaunis Kesy Kiinnostava Lennokas Maanläheinen Miehekäs Pehmeä Perinteinen Reipas Rohkea Siro Sopusuhtainen Särmikäs Viileä Viktoriaaninen Virtaviivainen Överi

Taulukko 5. Olivian ja Trendin 2014 vuosikertojen pukeutumisohjeissa esiintyneet adjektiivit yhdisteltyinä synonyymein.

Kuvio 2. Yhdisteltyjen adjektiivien määrät lehdissä Olivia ja Trendi (2014). Ks. Taulukko 5.

Taulukkoa tarkasteltaessa on nähtävissä, että huomattavasti eniten mainintakertoja (29 kpl) on sanoilla elegantti, hienostunut sekä ylellinen. Seuraavaksi useimmiten on mainittu sanat freesi, raikas (20 kpl) | minimalistinen, yksinkertainen, simppele, pelkistetty (20 kpl) | rento, letkeä, rennon naisellinen (18 kpl). Seuraavana taulukossa on sanat skarppi sekä huolitellun oloinen (14 kpl).

Kuvio 2. havainnollistaa kuinka nämä edellä mainitut adjektiiviryhmät muodostavat yli puolet vuoden 2014 aikana pukeutumisohjeissa asukokonaisuuksia tai tyyliä kuvailevista adjektiiveista. Nämä adjektiiviryhmät ovat opinnäytetyön kuvituskuvien kannalta olennaisimpia ja ovatkin tarkemmassa tarkastelussa.

Toisen puolikkaan 2. kuviosta muodostavat harvemmin mainitut adjektiivit. 10–13 kertaa mainittujen sanojen listaan kuuluu mm. huoleton, tyylikäs, ajaton, herkkä sekä näyttävä, 4–7 kertaa on mainittu sanoja kuten selkeä, kepeä, sporttinen, juhlava, hillitty, villi, käytännöllinen sekä runsas. Adjektiiveja, joiden mainintamäärä on vuoden 2014 aikana mainittu 1–3 ovat mm. moderni, trendikäs, viehkeä, vahva, aistikas, asiallinen, keimailleva, kaunis, miehekäs, rohkea ja viileä.

3.3 Ihanteet, normit ja rajat

Kuten edellä on mainittu ja taulukosta on nähtävissä, useimmiten Olivia ja Trendi-lehtien sivuilla toistuvat sanat elegantti, hienostunut ja ylellinen. Näiden lisäksi tärkeimmiksi sanoiksi muodostuvat freesi, raikas, minimalistinen, yksinkertainen, simppele ja pelkistetty. Seuraavina listassa ovat adjektiivit rento, letkeä, skarppi ja huolitellun oloinen.

Näiden tulosten pohjalta suomalaisen naisen tyyli-ihanne on siis hienostunut, raikas ja minimalistinen unohtamatta skarppia rentoutta. Tutkimuksen raju tulkinta ja yksinkertaistaminen yhteen lauseeseen on toki raakaa, mutta pintapuolisesti tarkasteltuna lause on vahvasti yhteydessä naistenlehtien visuaaliseen antiin.

3.4 Lähdeaineiston arviointi

Naistenlehdet Olivia ja Trendi toimivat hyvin lähdeaineistona ja antoivat opinnäytetyön laajuuteen nähden hyvän kuvan naisten 2010-luvun pukeutumisihanteista ja normeista. Tutkimusta aloittaessani ennako-odotuksia ei vähäisen naistenlehtien lukemisen vuoksi ollut, mutta tutkimustulokset yllättivät osittain vahvastikin. Suurin yllätys oli ettei Olivia-lehdessä useasti mainittuja adjektiiveja urheilullinen ja sporttinen mainittu Trendi-lehden pukeutumisohjeissa kertaakaan vuonna 2014. 2010-luvulla naisten pukeutumistrendeissä sporttisuus on ollut vahvasti esillä arki- ja osittain jopa juhlapukeutumisessa. (Fashionising 2016.)

Lehtiä tarkastellessa huomasin useaan otteeseen itsessäni halun lähteä kauppaan ostamaan uusia vaatteita vaikka tiedostin ettei minulla oikeasti ole tarvetta sellaisille. Tutkimusta tehdessäni en kokenut olevani herkästi altis kuluttamiseen kannustaville ehdotuksille, mutta jatkuva altistuminen naistenlehtien alitajuisestikin vaikuttaville viesteille aiheutti minussa vahvojakin haluja tarpeettomaan kuluttamiseen. Jos lehdet vaikuttavat niin vahvasti jo pelkkää tutkimusta tekevään, kuinka vahvasti ne vaikuttavatkaan lehtiä vapaa-ajan harrastuksenaan lukeviin?

Mielestäni naistenlehdet toimivat vahvasti kulutusyhteiskunnan kannattajina. Ne myös luovat hyvin yksipuolista kuvaa naiseudesta, naisellisuudesta ja kulutustottumuksista. Lehtien muoti- ja tyylikuvat jättävät myös kovin vähän varaa luovuudelle oman tyylin rakentamisessa, mutta toimivat kuitenkin parhaimmillaan inspiraationa ja tyylien tunnelmien luoja.

Medialukutaitoisen, kriittisen ja luovan yksilön on helpompaa suhtautua naistenlehtien pukeutumisohjeisiin suuntaa antavina ja inspiroivina, mutta kokonaisuudessaan lehtien edustama kulutusasenne on kokemusteni mukaan tiedostavankin lukijan vaikea ohittaa. Myös jatkuvasti naistenlehtien luomalle naiskuvalle itsensä altistavat ottavat varmasti vaikutteita ja asenteita omakseen jos eivät tietoisesti niin ainakin alitajuisesti.

Tutkimuksessa käytettyjen kahden naistenlehden luoma naiskuva on kokonaisuudessaan kapea osa suomalaista naiskuvaa ja pukeutumiskulttuuria. Tämä näkyy myös opinnäytetyön tuloksessa, joka luo vain osittaisen kuvan kokonaisuudesta ja tutkimustuloksen tulkinnasta. Todellisemman kuvan kokonaisuudesta naistenlehtien antamista suomalaisen naisen pukeutumisen normeista, ihanteista ja säännöistä saadakseen olisi aiheesta tehtävä laajempi tutkimus.

4 AINEISTON ANALYSOINTI JA SOVELTAMINEN

4.1 Oikein pukeutuvan naisen konsepti

Toisin kuin laajempaa tutkimusta tehdessä olisi mahdollista, voidaan tutkimustulos opinnäytetyön laajuus ja tuloksena syntyvät kuvituskuvat huomioon ottaen yksinkertaistaa ja sitä on mahdollista tarkastella suppeasti. Näin ollen tutkimuksellisen osuuden tulos useimmiten mainittujen adjektiivien supistamisestakin on mahdollista.

Kuten taulukosta 5. sekä kuviosta 2. on nähtävissä, muodostavat viisi sanaryhmää huomattavan osan useimmiten mainituista adjektiiveista. Nämä viisi ryhmää on otettu lähemmän tarkastelun kohteeksi oikein pukeutuvan naisen konseptia etsiessä. Koska viidestä sanaryhmästä jokainen koostuu synonyymeista, on sanaryhmät tiivistetty yhteen sanaan jatkotarkastelun helpottamiseksi.

Viisi useimmiten esiintyvää adjektiivia ovat

hienostunut	(elegantti, ylellinen, vähäeleisen ylellinen)
raikas	(freesi)
minimalistinen	(yksinkertainen, simppeli, pelkistetty)
rento	(letkeä, rennon naisellinen)
skarppi	(huolitellun oloinen)

4.2 Väärin pukeutuvan naisen konsepti

Tutkimustulos ja sen kautta tehtävä tulkinta väärin pukeutuvasta naisesta on diskurssianalyysin ja kuvituksen mukaisesti omakohtainen ja yksilöllinen eikä näin ollen yleispätevä. Opinnäytetyön rajauksen ja aikamäärän puitteissa väärin pukeutuvan naisen konsepteja rakentui kolme. Oikein pukeutuvan naisen konseptien pohjautuessa sanoihin, aloitettiin myös vastakohtien hakeminen sanojen kautta. Aluksi viiden eritellyn konseptin sisältäville adjektiiveille haettiin mahdollisimman paljon sopivia vastakohtia käyttäen hyväksi Google-hakukonetta sekä assosiaatioita.

Vastakohta-adjektiiveja kertyi 21 kappaletta ja ne ovat tunkkainen, monimutkainen, ylitsepursuava, huolittelematon, resuinen, runsas, liioiteltu, rönsyilevä, nuhjuinen, askeettinen, tiukka, kireä, rähjäinen, törkeä, häpeämätön, suureellinen, mahtaileva, piukka, liioitteleva, vaikeaselkoinen, sekava.

Nämä sanat jaoteltiin kolmeen kategoriaan, joiden pohjalta aloitettiin luonnostelutyö väärin pukeutuvien naisten konseptien visualisoinnille:

huolittelematon	(tunkkainen, resuinen, nuhjuinen, askeettinen, rähjäinen, vaikeaselkoinen)
ylitsepursuava	(monimutkainen, runsas, liioiteltu, rönsyilevä, suureellinen, mahtaileva, liioitteleva)
piukka	(tiukka, kireä, törkeä, häpeämätön, sekava)

4.3 Tutkimuksen visualisointi

Opinnäytetyön tutkimuksellisen osuuden keskittyessä naistenlehtiin, joiden kohderyhmänä ovat 25 – 45-vuotiaat naiset, oli myös visualisoinnissa luonnollista keskittyä tähän ryhmään. Lisäksi kuvituskuvien yksi lähtökohta oli käyttää hyväksi muotikuvituksen maailmaa, joten tuloksessa näkyy myös muotimaailmassa vallitseva nuoruuden ihannointi. Kuvituskuvien pohjimmaisena ajatuksena on siis luoda muotikuvitusmaailmasta tutulle stereotyyppiselle naishahmolle pukeutumisen kautta se normeista ja ihanteista poikkeava pukeutumisen kuva. Kuitenkin kuvituskuvia tehtäessä liiallinen rajojen asettaminen ei ole tuloksen kannalta tarkoituksenmukaista ja kuvituskuvia työstäessä vahva vapaus myös uusien suuntien löytämiseen ja toteuttamiseen oli avoin.

Kuvitusprosessi käynnistyi luonnostelulla, jossa pyrin kuvaamaan vaatteita ja pukeutumista, jollaista olisi mahdollista nähdä Suomenkin katukuvassa. Tämä toi luonnosteluun haastavuutta, koska monet luonnokset olivat helposti

4.4 Lopulliset kuvituskuvat

Lopullisten kuvien tekoprosessina oli sekatekniikka, jossa pääosassa olivat akvarellit sekä puuvärit yhdistettynä kevyeen digimaalaamiseen. Valmiiden kuvituskuvien nimiksi tuli vastakohta-adjektiivien mukaan *Huolittelematon*, *Ylitsepursuava* sekä *Piukka*.

4.4.1 Huolittelematon

Huolittelematon (kuva 6) kuvaa rentoa ja huoletonta tyyliä, mutta tavalla jollaisena sitä ei naistenlehtien sivuilla haluta kuvata. Rento sekä huoleton ovat sanoja, joita *Oliviassa* ja *Trendissä* vuonna 2014 esiintyi useampaan kertaan (rento 18 kertaa ja huoleton 13 kertaa). Naistenlehdissä näitä sanoja käytetään kuvaamaan muodikasta ja tyylikästä rentoutta sekä huolettomuutta, ei varsinaisesti sitä jollaisena rentous arkipäivässä nähdään. Verrattuna naistenlehtien esittämään rentoon ja huolettomaan tyyliin kuvituskuva pyrkii esittämään rennon tyylin huolittelemattomana. Naistenlehtien asettamien normien mukainen rentous on siistiä, huoliteltua ja harmonista siinä missä kuvituskuvassa pyritään esittämään rentous sellaisena kuin se arkipäivässä monelle ihmiselle on, huolittelematonta ja helppoa.

Kuva 3. Huolittelematon

4.4.2 Ylitsepursuava

Ylitsepursuava (kuva 7) kuvaa materiaalien, värien ja muotojen runsasta käyttöä. Naistenlehdissä lähimpänä tällaista tyyliä kuvaavia adjektiiveja olivat rohkea, överi sekä runsas ja nämäkin sanat esiintyivät lehdissä vain 1-3 kertaa/sana. Naistenlehtien luoma ihanne on pelkistetyn yksinkertainen ja dramaattiset sekä näyttävätkin tyylit on oltava yllellisiä ja harmonisia. Kuvituskuvassa 7. naistenlehtien asettamien normien vastaisuus toteutuu usein värien sekä materiaalien käytöllä. Pukeutumisohjeita tutkiessa havainnot materiaalien ja värien yhdistelemissä perustuivat vain toiseen. Erilaisten materiaalien yhdisteleminen on sallittua kunhan värit ovat harmoniassa keskenään tai toisinpäin.

Kuva 4. Ylitsepursuava

4.4.3 Piukka

Piukka (kuva 8) kuvaa itsevarmaa ja paljon paljasta ihoa paljastavaa tyyliä. Seksikkyys on naistenlehtien ihanteiden mukaan hillittyä ja tyylikästä. Räväkän seksikkäästi pukeutuva nainen koetaan halvaksi ja itseään tyrkyttäväksi. Normien ja ihanteiden mukaan paljasta ihoa ei ole sopivaa esitellä ja kuvituskuva 8. ilmentääkin tätä normien vastaisuutta. Paljaan ihon lisäksi kirkkaiden värien käyttö on normien vastaista, seksikkyys esitetään naistenlehdissä minimalistisena ja harmonisena.

Kuva 5. Piukka

5 POHDINTA

Opinnäytetyötä tehdessäni tein samaan aikaan sivuaineena kuvataideopin-toja Aalto-yliopistossa ja opinnoista oli paljon hyötyä erityisesti opinnäytetyön visuaalisen osuuden kanssa. Hämeen ammattikorkeakoulu on läh-tökohtaisesti muotoilun puolella enemmän teollisuus- kuin taidepainottei-nen ja tästä syystä myös lähtökohdiltaan oli haastavaa tehdä opinnäytetyö-tä, jossa tutkimuksellisuus toimi lähtökohtana kuvituskuville. Opintojen aikana olen kokenut muotoilijaidentiteettini enemmän taiteellisena kuin teollisena, mutten ole osannut käsitellä aihetta ja kokenut sen suhteen jopa ahdistuneisuutta. Opinnäytetyön avulla pääsin käsiksi itseä kiinnostaviin kulttuurillisiin ja sukupuolentutkimustakin sivuaviin aiheisiin, joita koin mielekkääksi käsitellä taidetta sivuavien keinoin.

Kuvituskuvia tehdessä turhauduin useaan otteeseen kokiessani taitojeni olevan puutteellisia ja tuloksen olevan erilainen kuin halusin, mutta muis-tuttaessani itseäni ensimmäisen opiskeluvuoden töillä havaitsin osaamiseni karttuneen valtavasti. Lisäksi koin onnistumisen tunnetta ja sain lisää puh-tia uuden oppimiseen. Kuten elämässä ylipäättään myös ammatillisessa osaamisessa uskon koko ajan uuden oppimiseen ja siihen, että koskaan ei ole valmis vaan opeteltavaa riittää ja uudelle on oltava utelias ja avoin.

5.1 Työn tavoitteet ja niiden toteutuminen

Opinnäytetyön keskeisimpinä tavoitteena oli osoittaa ammatillinen osaa-minen ja ymmärtäminen pukeutumisesta kulttuurisena toimintana sekä kyky visuaaliseen ilmaisuun. Henkilökohtaisena tavoitteena oli lisäksi vahvistaa omaa muotoilijaidentiteettiä ja yhdistää itseäni kiinnostavat ai-heet (pukeutuminen, kulttuuri- ja sukupuolentutkimus sekä kuvitus) mah-dollisimman saumattomasti yhteen. Kaikki tavoitteet toteutuivat mielestä-ni onnistuneesti ja työn lopputulos on sellainen kuin odotin.

Tavoitteena oli osoittaa kuinka naistenlehdet eivät tue useampaa tapaa pu-keutua tai ilmaista itseään vaan pitäytyvät kapea-alaisesti tietyissä raa-meissa ja koen saavuttaneeni tavoitteen. En lähtökohtaisesti ole sitä miel-tä, että naistenlehtien tulisi olla täynnä tyylejä laidasta laitaan jos se ei ole lehden tavoitteiden mukaista, mutta vaihtelua ja variaatiota olisi hyvä olla. Vaikka tutkimuksessa käytettiin vain kahta lehteä, uskon että tulos yleis-tettävissä ja laaja-alaisempaa tyylien esittelyä on nähtävissä ainoastaan alakulttuurien julkaisuissa.

5.2 Rajaus ja aikataulu

Työn rajaaminen oli selkeästi lähdeaineistoa tutkiessa ja opinnäytetyötä kirjoittaessa haastavinta. Aihe on kiinnostava ja niin monisyinen, että ra-jaaminen ammattikoulun opinnäytetyön vaatimiin rajoihin oli hyvin vai-keaa. Lähdeaineistoa tutkiessa olisi pitänyt pysytellä ainoastaan naisten-lehdissä ja muutamassa aihetta läheisesti käsittelevässä teoksessa, mutta kiinnostavuutensa vuoksi tutkin paljon mm. sukupuolen- sekä mediatut-kimusta. Laajasta tutkimisesta ja lukemisesta huolimatta jouduin jättämään

työstä paljon mielenkiintoista pois, jotta sain pidettyä opinnäytetyön suhteellisen järkevänä ja tutkimuksellisen osuuden erityisesti visualisointiprosessia selkeästi tukevana kokonaisuutena.

Alkuperäisen opinnäytetyösuunnitelman mukaisesti työn oli tarkoitus valmistua toukokuussa 2015, mutta aikataulua jouduttiin muuttamaan rajusti kevään 2015 aikana. Tutkimusaineiston kerääminen ja lähdekirjallisuuteen tutustuminen aloitettiin keväällä ja kirjoitustyö pääsi vauhtiin loppusyksystä 2015.

Työn valmistumisen viivästymiseen oli useita syitä, joista suurimpia olivat turha työ keskustelupalstojen parissa sekä aikataulun ja rajauksen epärealistisuus suhteutettuna muihin opintoihin ja elämään. Aihe oli jo lähtökohdiltaan niin laaja ja kiinnostava ettei siitä olisi halunnut sivuuttaa tai jättää pois mitään. Syksyllä tehty päätös keskustelupalstojen pois jättämisestä selkeytti rajausta sekä aikataulua, joten työ oli mahdollista saada loppuun. Lisäksi naistenlehdistä aineiston kerääminen vei suunniteltua enemmän aikaa kun käytössä oli kirjasto, jossa tarvittavat numerot eivät olleet aina saatavilla.

5.3 Visualisointiprosessi

Maalatessa ja piirtäessä, kuten vaatteita valmistaessakin olen aloittaessa usein hyvin varovainen ja arka. Takaraivossa tuntuu olevan pelko siitä, että jokin menee pieleen tai muutoin kuin suunnitelmien mukaan. Opinnäytetyön kuvituskuvia aloittaessani yllätin itseni aloittamalla rohkeasti ja arastelematta. Ehkä turhautuminen aikataulun venymiseen sai aikaan energiaryöpyn ja hyvän asenteen tekemisen suhteen. Huolellinen tutkimus- ja taustatyö auttoi visualisointiprosessissa ja turhautumisen tunteet tulivat esiin lähinnä tekniikoiden saralla sisällöllisen ilmaisun sijaan.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Moran, C. 2011. Naisena olemisen taito. Helsinki: Schildts & Söderströms.

Kamila, M. 2012. Katsojana ja katsottuna: opettajan kontrolloitu ulkoasu. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Kaiser, S. 1990. The Social Psychology of Clothing: Symbolic appearance in context. Second edition. New York: Macmillan.

Olivia. Aller Media. 01/2014 – 12/2014.

Ruohonen, S. 2001. Nuorten pukeutuminen – erottautumista, elämyksiä, harkintaa. Saarjärvi: Gummerus Kirjapaino. Joensuu: Joensuu University Press.

Trendi. Aller Media. 01/2014 – 12/2014.

Turunen, A. 2011. Hame, housut vai hamehousut! Vai mikä on tulevaisuutemme? Vaasa: Waasa Graphics Oy.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET JA OPINNÄYTTEET

Aller Media. Olivia. Viitattu 24.3.2015.

<<http://www.aller.fi/olivia/>>

Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 25.01.2016.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_1.html>

A-lehdet. Mediaopas. Trendi. Viitattu 24.3.2015.

<<http://www.a-lehdet.fi/mediaopas/trendi>>

Euroopan parlamentti. 2008. Mainonnan sukupuolistereotypiat tasa-arvon jarruna? Viitattu 4.4.2016.

<<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20080901STO35671+0+DOC+XML+V0//FI>>

Fashionising. 2016. The rise of activewear: sportswear as fashion. Viitattu 7.3.2016.

<<http://www.fasionising.com/trends/b--sports-fashion-trend-sporty-clothing-2648.html>>

Journalisti. 2015. Allerin yt:t: Divaani ja Olivia lopetetaan, noin 40 joutuu lähtemään. Viitattu 4.4.2016. <<http://www.journalisti.fi/ajankohtaiset/allerin-yt-t-divaani-ja-olivia-lopetetaan-noin-40-joutuu-lahtemaan/>>

Karttunen, M. 2015. Aseksuaali Jenni Hujanen: ”En ole eläissäni nauttinut seksistä”. Viitattu 7.12.2015.

<http://www.kodinkuvalehti.fi/artikkeli/lue/ihmiset/aseksuaali_jenni_hujanen_aseksuaali_jenni_hujanen_en_ole_elaissani_nauttinut>

Olivia profiilikortti 2014. Aller Media. KMT LUKIJA s13/k14. Viitattu 24.3.2015.

<http://www.aller.fi/wp-content/uploads/2014/11/Profiilikortti_Olivia.pdf>

Salo, K. 2006. Rocktyyliä rakentumista ja kirjoja 2000-luvulla. Jyväskylän ammatti-korkeakoulu. Kulttuuri/vaatetusalan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Vauva.fi-keskustelufoorumi. 2014. Millainen vaate tai tyyli naisella kamalin? Viitattu 7.3.2016.

<http://www.vauva.fi/keskustelu/3909595/ketju/millainen_vaate_tai_tyyli_naisella_kamalin>

Vauva.fi-keskustelufoorumi. 2014. Ulkonäkö ja tyyli kertoo yhteiskuntaluokan. Viitattu 7.3.2016.

<http://www.vauva.fi/keskustelu/3913252/ketju/ulkonako_ja_tyyli_kertoo_yhteiskuntaluokan>

